

ПРОЈЕКАТ „СУСРЕТ СВЕТОВА 3“

СНЕЖАНА ВЕЉКОВИЋ

ОШ “19.октобар” Драгише Мишовић бб 34209 Маршић
E-mail: sneki.jag@hotmail.com

Резиме: Школски пројекат „Сусрет светова 3“ у 2019. год. окупио је двадесет основних школа на истом циљу. Школе су из Републике Србије, Републике Северне Македоније и Републике Црне Горе. Школски пројекат је интердисциплинарног, интеркултуралног и међународног карактера. Популаризација научних идеја и реализације из области којих нема у школама, су показатељи да их треба промовисати и подстицати учеснике да развијају своја интересовања и јачају компетенције. Астрономија и сродне науке још увек привлаче својим достигнућима. Промоција међународног пројекта “World Space Week” UN. Пројекат је у потпуности испунио своје циљеве. Учесници су били организовани у многим активностима, а њиховим обједињавањем добијен је велики број креативних продуката. Омогућавао је да се користе свима доступни и жељени материјали. Исходи који су постигнути су многобројни и задивљујући. На Сабору учитеља у организацији СУРС и Учитељског факултета Београд објављена су два примера добре праксе 28.11. 2020. године.

Кључне речи: Промоција Астрономије, интердисциплинарни и интеркултурални садржаји, развијање компетенција

1.УВОД

Школски пројекат „Сусрет светова 3“ је реализован у школској 2019.-2020. год. Покретач, организатор и координатор је учитељица Снежана Вељковић, ОШ “19. октобар“, Маршић, издвојено одељење у Доњим Комарицама.

Учешће у овом пројекту је на добровољној основи. Овогодишњи пројекат је наставак, тако да ће носити исти назив само ће имати ознаку да је трећи по реду - Пројекат „Сусрет светова 3“. Потписан је протокол о сарадњи школа. Уз сагласност Наставничког већа сваке школе појединачно, касније и родитеља спроведен је пројекат. Школе су потписале протокол о сарадњи и свака школа има исту документацију пројекта.

Координатор пројекта „Сусрет светова 3“ је инспирисао оснивање „World Space Week“ у Републици Црној Гори, али и почетне кораке у Републици Северној Македонији.

Назив годишње теме који је предложио организатор „World Space Week“ је „Месец капија до звезда“. Пројекат „Сусрет светова 3“ евидентиран је у „World Space Week“ ID:19300 за 2019. год.

Финансирање пројекта је у оквирима сваке школе. Омогућено је да материјале за израду и коришћење информационо комуникативних технологија (ИКТ) финансира наставник или родитељ. Дозвољено је да наставници сами финансирају, донирају, одређене радионице. Све је на добровољној основи. У планирање и реализацију пројекта укључени су родитељи, како у истраживачком раду ученика код куће, али и активним учешћем у настави.

У школском пројекту укључено је 20 школа. До сада је то највише укључених школа. Модел рада у претходним пројектима је био проверено добар. Сада се наставља по тим организационим етапама.

Тим наставника координатора у својим школама је:

1. ОШ „21. октобар“ Крагујевац, координатор Јованка Игњатовић
2. ОШ „Свети Сава“ Суботинац, Алексинац, координатор Мира Цветковић
3. ОШ „Драгиша Луковић Шпанац“ Белошевац, Крагујевац координатор Невена Миловановић и Бојана Тубић
4. ОШ „Бранко Миљковић“ Ниш, координатор Сунчица Мишчевић
5. ОШ „Југославија“ Бар, Црна Гора, координатор Марина Андријевић Петровић
6. О.У. „Тодор Ангелевски“ Битола, Северна Македонија, координатор Мирјана Кимева
7. ОШ „Вукашин Радуновић“ Беране, Црна Гора, координатор Биљана Јоксимовић
8. ОШ „Иса Бајић“ Кула, координатор Валентина Мујичић
9. ОШ „Јоца Милосављевић“ Багрдан, Јагодина, координатор Драганка Димитријевић
10. ОШ „Војислав Вока Савић“ Лазаревац, координатор Јелена Томић
11. ОШ „Вучић Величковић“ Међуречје, координатор Драган Милоњић
12. ОШ „Милоје Закић“ Куршумлија, координатор Милан Чарапић
13. ОШ „Танаско Рајић“ Чачак, координатор Снежана Тошовић
14. ОШ „Стефан Немања“ Нови Пазар, координатор Зилха Крлић
15. ОШ „Стојан Живковић Столе“ Трњане, координатор Ружица Живковић
16. ОШ „Јован Курсула“ Варварин, координатор Снежана Јосић
17. ОШ „Милан Мијалковић“ Јагодина, координатор Снежана Марковић
18. ОШ „Јован Поповић“ Сусек, координатор Ђурђица Стојковић
19. ОШ „Никодије Стојановић Татко“ Прокупље, координатор Љиљана Соколовић

20. ОШ „19.октобар“, Маршић, Снежана Рајевац директор школе

Иницијатор и организациони координатор пројекта
Снежана Вељковић

Сваки координатор је имао задатак да обједини све идеје на нивоу своје школе и да се реализују у што већој мери. Стални контакт са организатором пројектних активности омогућио је да свако има увид у етапе пројектних активности. Сва документација је достављана у оптималном року. На крају реализације координатори су послали извештај о раду са евалуационим мишљењем.

Организатор /координатор је обједињавао сву документацију и по завршетку пројектних активности обрадио статистички, презентације и сву документацију пројекта доставио свим школама учесницима. Припремљени су упитници евалуација за: ученике, родитеље, наставнике и остале учеснике. Организациони координатор пројекта је послао обрасце које је требало само одштампати и поделити. Наравно да велику захвалност дугујем свим координаторима који су објединили сву документацију на нивоу своје школе како би се олакшала израда статистике и документације целог пројекта.

2. МЕТОДИЧКИ ОБЈЕДИЊЕНИ ПОДАЦИ

Општи циљ

Промовисање астрономије и осталих наука - интердисциплинарност и интеркултуралност. Промоција пројекта “World Space Week”.

Специфични циљеви

1. Ученици се кроз истраживачки рад и вођењем кроз процес пројектне наставе упознају са Свемиром, најмање истраженим простором, астрономијом, кроз различите видове дечијег стваралаштва.
2. Јачање комуникације, толеранције учесника.
3. Промоција најновијих научних достигнућа.
4. Ученици активно и самостално учествују у процесу учења.
5. Настава интердисциплинарног типа подстиче стваралаштво и свеобухватне светове из различитих области сазнања, што је додатна вредност овог пројекта.
6. Укључити теме из екологије и очување биодиверзитета на планети Земљи како би могли да идемо у друге Светове.
7. Пројекат је интердисциплинарног и интеркултуралног карактера омогућавао је да се користи свима доступан и жељени материјал.

Задаци

1. Упознавање ученика са фазама у изради пројекта;
2. Формирање елементарних научних појмова из природних и друштвених наука.

3. Буђење истраживачког духа и подстицање развоја стваралачког мишљења;
 4. Подстицање веће аутономије у раду;
 5. Подстицање дечијих интересовања, питања, идеја и одговора у вези са појавама, процесима и ситуацијама у окружењу у складу са њиховим когнитивно-развојним способностима
 6. Подстицање ученика на самостално проналажење и систематизовање информација из различитих извора, одабир квалитетних информација.
 7. Развијање сарадње у оквиру одељења, између школа, са предшколским установама, родитељима, школама из Републике Србије и по могућству из иностранства, ПМФ, невладиним организацијама, ...
 8. Усмеравање на развој вештина писања, медијске и информационе писмености.
 9. Развијање потребе за додатном литературом- књигом, способности да се њоме самостално служе као извором сазнања;
 10. Навикавање на самостално коришћење библиотеке (школске, градске или интернет енциклопедија) .
 11. Развој креативности и самопоуздања кроз сценско извођење;
 12. Развој критичког мишљења;
 13. Упознавање са развојем науке, као и примена знања у реалном свету.
 14. Развијање интересовања за астрономију и сродне научне дисциплине.
 15. Подстицање комуникације и развијање способности управљања сопственим процесом учења;
 16. Схватање важности тимског рада и развијања колективног духа.
 17. Очување животне средине и израда предмета од рециклираног материјала.
 18. Подстицање израде предмета које могу пласирати у комерцијалне сврхе - предузетништво.
- Методe рада су под новим називом – савремене методе и оне су проверено добре и примењене, као и у прошла два пројекта „Сусрет светова 1“ и „Сусрет светова 2“.

2.1.Опис пројектних активности

Иницијатива за покретање пројекта „Сусрет светова“ потекла је од учитељице Снежане Вељковић, која је од 2012. год. учесник пројекта “World Space Week”, а са циљем промовисања пројекта астрономије. У бројним објављеним примерима добре праксе подстицала је увођење истраживачког рада ученика, развијање критичког и креативног мишљења, проширивање сарадње са родитељима, локалном заједницом, другим школама и научним установама.

Почетак рада – позив и пријављивање за пројекат

У периоду од 28.06. 2019.год. до 29.08.2019. год. је послата позивница на више адреса колегиницама из различитих градова и школа које су пожелеле да буду део тима овогодишњег пројекта.

Одазив је био добар и формиран је тим координатора из сваке школе. Формирање Тима за рад на пројекту из сваке школе по један координатор. Сарадња је искључиво коришћењем електронских мрежа. Сваки координатор је доставио план својих активности који је обједињен у заједничком документу под називом „Сусрет светова 3“.

Свака школа има свој план активности који је специфичан и вероватно не би могао да буде униформан.

2.2. Спровођење пројекта

Постоји заједнички део пројекта који обухвата све школе, али и могућност да свака школа ради према свом плану активности. Активности су различите и оријентисане према могућностима сваке школе, средине и заинтересованости наставника и ученика.

По одржаној активности координатор поставља фотографије на Facebook-у у групу за пројекат „Сусрет светова“.

Група је затвореног типа. Само одређени људи имају приступ групи. То су професори, наставно особље, родитељи других школа, људи који не раде у просвети, али су оријентисани ка астрономији и промоцији астрономије. Због затвореног типа групе немогуће је поделити фотографије из ове групе (осим ако појединац не „преузме“ фотографију). Ја сам преузимала фотографије и тако урадила заједничку презентацију пројектних активности. Запослени у свакој школи имају потписане изјаве родитеља да се могу објављивати фотографије. Надам се да је ово једна превентивна мера којом штитимо наше ученике и учеснике. Свака активност је евидентирана у табели која је прилог за овај пројекат.

Презентација пројекта је могућа у одређеним условима. Овај пројекат је могуће презентовати на Наставничким већима у школама учесницама. Презентација је предвиђена да буде и на актуелним конкурсима у Републици Србији. Могуће је презентовати рад пројекта у: Научним клубовима, ЦСУ наставника или по позиву заинтересованих школа, као пример добре праксе.

Сви координатори имају исте формиране обрасце за евалуацију пројектних активности. Послати су обрасци за евалуацију: ученика, родитеља и колега који су запослени у школама учесницама пројекта. Тако је било лакше објединити мишљења учесника пројекта. Координатори су могли да имају збирни закључак евалуације. Коментари и анкете су биле анонимне. Коментари су потребни због побољшања рада у даљем периоду.

2.3. Етапе рада пројекта по месецима

Август 2019.год.

Упознати директора и Наставничко веће са пројектом са циљем позивања заинтересованих да се укључе, као и добијања сагласности како би се потписали протоколи о сарадњи школа.

Израда плана у свакој школи и договор за заједничке етапе рада пројекта. Обједињавање планова свих учесника у пројекту.

Септембар – Истраживачки рад ученика 2019.год.

На првом родитељском састанку упознати родитеље са активностима и прикупити сагласности (за превоз, објављивање фотографија и рада пројекта).

Једна од тачака дневног реда на првом родитељском састанку је и обавештавање родитеља о пројекту који је у току. Договорити се са родитељима око активности у којима и они могу помоћи, уколико желе и могу (превоз ученика, учешће на радионицама ради израде костима, ликовних радова, рециклаже и похвала).

Термини реализације су планирани у оквиру различитих наставних јединица. Тако да су ученици могли да буду подстакнути за упознавање појединих информација на различитим облицима: сазнавања, испитивања, упознавања, критичким мишљењима, процени информација, закључивању и доношењу назад наставницима.

У тај истраживачки рад су укључени и родитељи. Планиран је заједнички почетак истраживања у школи, наставак у породици и коришћење библиотека, интернета или стручњака. Немамо тачну информацију колико се родитеља укључује у истраживачки рад када је у питању породица. Очекује се да ће многи родитељи помоћи и учествовати у оваквом раду. Израда продуката који су започети у школи и завршени у породици казује да се много родитеља укључило у рад овог пројекта и да је статистички број много већи.

Октобар 2019.год.

Ова недеља је била заједничка са пројектом УН „Дечја недеља“ и Министарства за рад запошљавање, борачка и социјална питања Републике Србије јер од 04.10. 2019.год. када званично креће међународни пројекат „World Space Week“ UN, група „Светска недеља свемира –Србија“ односно „Сусрет светова 3“ пројекат.

Пројекат се завршава званично тек после одржавања последње активности 03.11.2019.год. Потребан је период рада на евалуацији после тих активности.

Новембар – Децембар 2019.год.

Прикупљање свих извештаја и обједињавања у један документ. У новембру израдити све писане документе и тако завршити те пројектне активности. У децембру припремити презентацију целог пројекта и објединити са зборником ученичких радова. Послати неколико радова за

објаву у штампаним дејим часописима. Послати сву документацију свим школама учесницама пројекта. Завршити све етапе пројекта.

2.4. Специфичност пројекта

Све етапе пројектне наставе су реализоване и представљене у заједничкој групи за презентовање радова на Facebook-у. Истраживачки ученички рад је креативно изражаван и свакодневно подстицан у периоду од почетка школске године, па све до 04 – 10.10. када је “World Space Week”. Ученици са својим наставницима и родитељима из свих школа, према планираним активностима су били у посетама другим школама, факултету, научној установи у свом или планираном окружењу. У реализацији пројектних активности било је много заједничких. Учесници су ученици старијих узраста, стручњаци разних области, али и деца предшколског узраста - вртића. Истраживање и промовисање наука које нису део образовног система, а које се тренутно сада могу упознати и бити мотивација и инспирација за јачање компетенција: комуникације, толеранције учесника, усавршавање употребе страних језика (Енглеског језика, Руског језика, језика на који је пронађена информација или видео материјал). Подстицање укључивања и развоја свих когнитивних могућности ученика (укључивање свих интелектуалних нивоа ученика). Промоција најновијих тренутних научних достигнућа, која се не налазе у одобреним уџбеницима.

Посебан куриозитет овог пројекта је окупљање више школа из Републике Србије и новина је да су се укључиле школе из суседних држава Републике Црне Горе и Републике северне Македоније.

Овај пројекат је међу ретким пројектима који се реализују у Републици Србији а није пријављен ЦПН РС или е –twining.

2.5. Начин праћења реализације

Постављени видео снимци, фотографије, презентације, ликовни радови ученика, литерарни радови ученика, писана наставна документација, ликовни еколошки радови, продукти, фотографије, линкови који су коришћени на различитим подстицајним часовима. Презентација пројекта обједињена са Зборником радова ученика и писана документација пројекта достављена свим школама учесницама.

Постављене фотографије на Facebookу у групама: Пројекат „Сусрет светова“ – група за учеснике пројекта и пратиоце, „Тим за промоцију школе 19.октобар“; Група “Светска свемирска недеља- Србија“, ОШ „Драгиша Луковић Шпанац“, активности можете потражити на You Tube каналу Ђака репортера, и странице школа: „Драгиша Луковић Шпанац“; Сунце знања, страница ОШ „Вучић Величковић“. Ауторски блог „Испечи па реци деци“ Ђурђице Стојковић, Електронски часопис ОШ „Јован Поповић“ - „Школско звоно“, Прилог послат за рубрику Креативна учioniца, Просветни преглед а

радови ученика школе „19. октобар“ су објављени у школском дечјем часопису „Дечје искре“ из Крагујевца.

На ТВ емисијама: Q TV, Кула-наше место, Кулска комуна, РТК локална телевизија Крагујевац, РТК локална телевизија Крушевац, Варваринска хроника ТВ Варварин, ТВ Гем, емитован прилог 2 пута, Бар инфо, Темнић.инфо- Темнићи информативни портал.

Вести о нашим активностима су објављене на сајту школе: ОШ “Милоје Закић”; „Стојан Живковић Столе“ Трњане и ОШ „Иса Бајић“Кула.

2.6. Извештавање о активностима

Јединствени извештај је обједињен у школи ОШ “19.октобар“, а затим прослеђен свим школама учесницима пројекта. Посебан документ Извештај о учешћу у пројекту „World Space Week“ је објављен директно на сајту WSWA организатору пројекта „ World Space Week“.

Посебан документ Извештај о учешћу у пројекту „ World Space Week“ за Републику Србију је у октобру послат националном координатору АД“Еурека“ Крушевац, Зорану Томићу, извештај за Републику Србију је послат UN WSWA организатору пројекта „ World Space Week“.

Извештај за школски пројекат „Сусрет светова 3“ је обједињен и на крају послат свим школама учесницама.

Ликовни производи постављени у школама у којима је то планирано и реализовано, али и местима где је могуће презентовати рад пројекта и промовисати иновативни истраживачки, креативни, са развојем критичког мишљења и групни рад у пројекту.

2.7. Укључивање партнера

Према послатим извештајима укључени су партнери у многим пројектним активностима, укупно 34:

ПМФ Крагујевац; Центар за стручно усавршавање Крагујевац, Музеј 21 октобар, Позориште за децу Крагујевац, Бар инфо; Студентска асоцијација Правног факултета Крагујевац, РТК (локална телевизија) Крагујевац, Предшколска установа Беране, Црна Гора, ПУ „Бамби“ Кула, Дом за старе у Кули, МНРО „Плава птица“ у Кули, Q ТВ Кула, Портал „Наше место“, „Raiffeisen“ банка-филијала у Врбасу, Музичка школа у Кули, Сајам екологије у Новом Саду, Еко покрет Врбас, Општина Ивањица, Опсерваторија Звездара Београд, Метеоролошка станица Куршумлија, Астрономска станица Видојевица, Научни клуб РЦСУ запослених у просвети - Нови Пазар, Центар за децу и омладину „Дуга“- Нови Пазар, Скајп- деца из Бразила и проф из Бразила, АД „Еурека“ Крушевац и Национални координатор за РС у WSWA Зоран Томић, Локална самоуправа Варварин, РТК локална телевизија Крушевац, Варваринска хроника ТВ Варварин, Гимназија „Светозар Марковић“ Јагодина и ЦПН/НОУ тим „Ноћ

истраживача“ Ђуприја, ТВ Гем, Лазаревац, Деца Предшколске установе „Љуба Станковић“ Сусек, Ауторски блог „Испечи па реци деци“, Темнић.инфо - Темнићки информативни портал, Дечје одељење библиотеке у Прокупљу.

2.8. Евалуација пројекта „Сусрет светова 3“

Коментари учесника послати у евалуационим обједињеним документима. Ово је извод коментара који је стигао:

Коментари ученика:

-Шта би радили астронаути да им је понестало горива? -Нисам ништа боље урадила.

-Сјајно, занимљиво, једва чекам наредни пројекат, било је супер дружење, узбудљиво искуство у астрономској станици...

-Било ми је супер док сам припремао приказ песме на енглеском језику.

-Ученици секције су изразили задовољство и мишљење да требају чешиће да се „питају“ за мишљење „великих пројеката“ у школи. Због осећаја важности њиховог доприноса ликовном конкурс, желе да учествују у пројектима на нивоу школе у самом процесу припреме, а не само у реализацији.

-Прекрасен пројект. Нај убаво ми беше изработката на временската машина. Преубав пројект, сакам друг со вселената.

-Најзанимљивије до сад; -Лудо и незаборавно; -Супер маскенбал;

-Када ће бити опет? -„Мислиша“ је сууупер... -Све је супер, кул...

-Мени је увек лепо у Д. Комарицама; -Када идемо поново да учимо и да се дружимо;

-Баш сам се добро дружио са осталом децом;...

*Било им је занимљиво и узбудљиво. - Супер активности. Мало времена за рад.

*Током реализације пројекта ученицима је најзанимљивије било посматрање месеца и звезда телескопом. Допала им се ликовна радионица и изложба ликовних радова. Занимљива је била и презентација а посебно су уживали током осмишљавања текста ,костима и сценографије за скеч као и учешће у истом. Ученици су стекли нова знања о космосу и небеским телима. Научили су како су планете добиле име и како се планете зову на немачком и енглеском језику. Волели би да у будуће у школи има више активности везаних за истраживање свемира. Дали су предлог да се у школи формира астрономска секција.

*Најзанимљивији пројекат до сада! Највише ми се допао задатак када смо посматрали звездано небо телескопом. Научили смо много.

Коментари наставника:

Учитељи су изразили задовољство за остварене циљеве и за сарадњу.

Иако смо се прикључиле накнадно наше процене су да су у потпуности дефинисани циљеви остварени. Теме/садржаји предвиђени пројектом реализовани, Методе, технике и облици рада примењени у пројекту обезбеђују учење ученика.

У реализацији активности узимају се у обзир претходна знања и искуства ученика. Посматрање ових активности помоћи ће ми да унапредим сопствени рад.

Мислим да смо се забавили и ми и деца. Одлично осмишљено са пуно активности у мало времена. Пуно посла, али уживали смо.

Одлично, радили смо са ентузијазмом. Све је било на завидном нивоу. Са нестрпљењем чекамо следећу годину.

Начин излагања водитеља / стручњака је јасан и разумљив. Посматрање и учествовање у реализацији активности помаже наставницима да унапреде свој рад. Реализација активности је била успешна, али би бољи услови за рад и боља средства допринели још успешнијој реализацији активности.

Све што је предвиђено циљевима је и остварено. Овај пројекат ми је помогао да истражујем и долазим до нових сазнања која ће ми помоћи у даљем раду. Поред тога, својим садржином и захтевима је био веома подстицајан, тако да сам га са лакоћом реализовала.

Услови за рад (простор, техничка подршка) су омогућили успешну реализацију свих активности. Повећање употребе ИКТ и јачање свих компетенција/корелација и иновација у настави. Све позитивно!

Целокупна организација је допринела успешној реализацији свих активности.

Ученици су били јако мотивисани за учешће у пројекту. Показали су велико интересовање за тему. Током пројекта сазнали смо пуно нових ствари и упознали нове сараднике.

Коментари родитеља:

*Баш сте били вредни. Моје дете ужива кад почне Светска недеља Свемира.

*Јако занимљиво, корисно, применљиво. Деца су уживала у активностима. Све похвале. Занимљива и деци веома интересантна тема.

*Браво за идеје, било је одлично! Зовите увек када се нешто слично дешава. Честитам на одличној организацији и креативности! Свака част, било је дивно!

*Подсетили смо се шта смо некада учили - занимљиво.

*Један родитељ је изнео своја запажања о тешкоћама у раду са великом групом деце, целим одељењем: „Како Ви успевате да на часу не изгубите глас, енергију у причи са децом? Осећам се као да сам радио неки тежак

физички посао и ако су деца културно постављала питања и учествовала у разговору.“

* Прекрасно дружење одлична соработка. Отворени сме за друга соработка.

* Сваке године је све лепше; -Деца су презадовољна ; -Лепо је што су укључена сва деца у активности;

* Уживали су у радовима своје дјеце.

*Теме и садржаји предвиђени пројектом су реализовани. Методе и облици рада примењени током пројекта обезбедили су учење ученика. Ученици нису имали много искуства и знања везана за тему пројекта, тако да су им пројектне активности помогле у стицању нових сазнања, искустава и вештина. Услови за рад и целокупна организација су у већој мери омогућили успешну реализацију активности.

* Подстакао је децу на размишљање. Било је веома занимљиво и њима и нама. Ово је био за њих посебан доживљај.

3. СТАТИСТИЧКИ ПОДАЦИ

3.1. За „World Space Week“ и „Светска недеља Свемира - Србија“

Да је било могуће све евидентирати на мапи Света у WSWA били бисмо веома активни. Могућ приступ је био само један и онда је евидентиран цео пројекат под једним ИД.

Планирано је 78 активности само од 04. 10. 2019. до 10.10. 2019.год.

Одржане су све планиране активности укупно 78.

Учествовало је:

Наставника- 99 ученика- 1567 родитеља- 159 стручњака- 7

Свега 1832 учесника у „World Space Week“ у делу пројектних активности у основним школама Републике Србије; у једној основној школи у Републици Северној Македонији и две основне школе у Црној Гори.

3.2. Коначни статистички подаци пројекта „Сусрет светова 3“

У пројектним активностима од 28.06. 2019. до 03.11.2019. год. су другачији показатељи. Посматрано цео пројекат је обиловао различитим уникатним активностима. Према статистичким подацима ове године смо имали учешће 20 основних школа.

Пројектне активности су се одржавале у три државе, па је оправдан назив међународни пројекат. Подаци нам казују да смо заиста били вредни!

Планиране активности-192

Одржане активности-190

Укупно ученика: 3546

Родитеља: 477

Укупно наставника: 142

Стручних сарадника: 10

Укупно учесника у пројекту 4.175

Број родитеља учесника је евидентиран на самим активностима. Реализација и рад у кућним условима је маргинализована. Обзиром да је учествовао велики број ученика онда се може предпоставити да је и број родитеља близу броја учесника ученика. Сама статистика би била много другачија. Оптималан број учесника би био 7244. Али пошто смо у табелама имали само лично учешће родитеља на одржаним активностима, онда је и број пријављених родитеља 477.

Било ми је задовољство да сам учествовала са Вама у нашем пројекту „Сусрет светова 3“ као и у „World Space Week“ - „Светској недељи Свемира- Србија“.

С. Вељковић

4. ОСТВАРЕНИ ЦИЉЕВИ ПРОЈЕКТА

Општи циљ:

Постигнуто промовисање астрономије и осталих наука у школама. Реализована интердисциплинарност и интеркултуралност пројектних активности. Остварена промоција пројекта “World Space Week”.

Специфични циљеви:

Овим пројектом је промовисано много области, али је акценат на астрономији и физици. Сви планирани специфични циљеви су остварени. У оквиру пројекта се посебно јачала: међупредметна компетенција, одговорно учешће у демократском друштву, компетенције за решавање проблема, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, јачање комуникације, тимски рад на пројекту, истраживачки рад. Ученици, наставници и родитељи активно учествују у процесу учења проширивању свог знања о свемиру и небеским телима, како је радити у већем тиму. Продукти се налазе у свим школама и били су доступни и медијима.

4.1. Остварени исходи пројектне наставе

На крају активности ученици су били у стању да:

-Уоче положај планета у Сунчевом систему; разликују Сунце (звезду) од планета; уоче значај експлицитно изнетих чињеница о одласку људи на Месец; учествују у разговору и пажљиво слушају саговорнике; развили су нови систем вредности, односа према породици, упознавање са симболиком речи дом.

Конкретно за сваку школу у пројекту преузето из извештаја:

-Ученици су се упознали са елементима и појмом астрономије, планетарног система. Развијале су се различите технике израде цртежа. Ученици су се упознали са значајем маште за рад и живот и како се она негује, развија.

-Мерен је обим Земље на традиционалан начин где су се ученици истражујући потребни историјски период и извођењем експеримента поставили у другачији начин размишљања у односу на навикнути. Знања су проширили и употребом ИКТ алата за израчунавање соларног поднева итд.

-Научни принципи експеримента су хеуристички постављени.

-Постигнут је циљ да се родитељи директно укључе у рад школе. Испуњени су сви предвиђени циљеви, али се и дошло код појединих ученика и до зоне напредног развоја. Једна ученица 2. разреда је због слободне технике цртања искомбиновала неколико техника, а један ученик се заинтересовао за научни рад па је сам израдио модел доказа да је Земља округла.

-Учениците ги проширија знаењата за вселената, месечината. Се разбуди фантазијата за вселената.

-Ученици су се кроз истраживачки рад и вођењем кроз процес пројектне наставе упознали са Свемиром, астрономијом, кроз различите видове дечијег стваралаштва; јачали су комуникацију, толеранцију, промовисали најновија научна достигнућа кроз активан однос у процесу учења; подстицајно су деловали на стваралаштво и свеобухватне светове из различитих области сазнања, укључили су теме из Екологије и очувања биодиверзитета на планети Земљи како би могли да идемо у друге Светове;

-Ученици су активно учествовали у еко-радионицама, предузимали конкретне еколошке активности, добили смо предивне литерарне и ликовне радове на тему „Месец – наш најближи сусед“, учествовали су у стварању и извођењу програма поводом Дана старих особа, сарађивали су са децом из удружења деце са тешкоћама у развоју, са децом из забавишта, самостално су истраживали, селектовали информације, презентовали их и извршили процену активности, глумили су, играли, певали, рецитовали, развијали креативност, направили речник појмова о свемиру, унапредили тимски рад и знање енглеског језика, спајали и повезивали различитости и наизглед неспојиве ствари у један велики „Сусрет светова“ и сви заједно уживали.

-Подстицана су дечја интересовања, питања, идеје и одговори у вези са појавама, процесима и ситуацијама у окружењу. Развијана је сарадња у оквиру одељења и између школа, са родитељима. Схватање важности тимског рада.

-Развој креативности и самопоуздања кроз сценско извођење. Учествовање са представом. Учествовали су у Ноћи истраживача (литерарни рад, квиз, представа).

-Учествовање на литерарним конкурсима - учествовање на ликовним конкурсима (са скајп часом). Развијање међународног дијалога. Подстицали развој ИТ компетенција код наставника, ученика и родитеља.

-Ученици су развијали визуелно опажање, индивидуалност и самопоуздање у самосталном ликовном изражавању, радозналости и маштовитости. Ученици су учили повезаност уметности и науке.

-Ученици су проширили своја знања и о свемиру. Овај пројекат је подстакао дечју машту и побудио њихова интересовања за астрономију и сродне науке. Такође, научили су како могу путем он лајн телескопа посматрати звездано небо изнад нас. То је за њих био посебан доживљај, али и за њихове родитеље који су се укључили у пројекат кроз ову активност.

* Добробит за све је: подстицање позитивне енергије за истраживање и нова сазнања. Наука брзо напредује тако да много информација ни не стиже да буде у одобреним уџбеницима школа. Доступност нових научних области јер у школама нема ни назнака за такве образовне програме. Ученици који су мотивисани могу сами да напредују у многим областима и да тако квалитетно унапређују своје компетенције кроз ваннаставне активности.

4.2. Иновације примењене у пројектним активностима

*1-4.октобра 2019. Израда електронског речника

Од прикупљених појмова направили смо и објавили електронски Речник појмова о свемиру. (12 ученика 7. и 8. разреда, 2 наставника) ОШ „Иса Бајић“ Кула, координатор Валентина Мујичић.

*Сарадња са ПУ „Бамби“ Кула („Кефалица/Мислиша“), коришћење технологије у едукативне сврхе за прикупљање информација, сарадњу и презентовање пројекта, укључивање родитеља, бака и дека, банке ... ОШ „Иса Бајић“ Кула.

* Приредба „Дан старих“ – Сусрет светова

Направили смо сценарио за приредбу у Дому за старе у Кули поводом 1. октобра – Дана старих особа. Приредба је била конципирана као „сусрет светова“, окупила је више генерација: слављенике-баке и дека из Дома, родитеље, ученике ОШ „Иса Бајић“ из Куле, хор ОШ „Иса Бајић“ из Куле, Музичку школу, ПУ „Бамби“ из Куле. Сви заједно певали смо, играли, говорили стихове, дружили се и спојили наше светове. Песме и стихови пратили су тему пројекта. Наши ученици направили су у холу изложбу портрета бака и дека. (36 учесника, 82 гледаоца) координатор Валентина Мујичић.

*10.9.2019-5.10.2019. Еко-школица

Представници Ученичког парламента учествовали су у радионицама еко-школице Еколошког покрета из Врбаса (5 радионица, улична анкета, посета Сајму екологије у Новом Саду). Радионице су се бавиле здравим стиливима живота и очувањем животне средине. (19 ученика, 2 наставника, чланови Еко покрета Врбас) ОШ „Иса Бајић“ Кула.

*11.09.2019. Израда предмета на часу ликовне културе од различитих материјала после презентације (картон, камен, флашице, теглице) са мотивима из свемира (2 наставника, 11 ученика координатор Снежана Вељковић ОШ „19. октобар“.

*18.11.2019. Еколошки радови – развијање предузетништва. Осликавање мајица са мотивима из свемира. (2 наставника, 11 ученика) координатор Снежана Вељковић, ОШ „19.октобар“.

*21.9.2019. Чишћење дворишта школе, сађење цвећа и дрвећа

Очистили смо школско двориште и засадили јесење хризантеме и стабла трешње и шљиве. На Дан мира симболично смо посадили и дрво сибирске маслине. (64 ученика, 2 наставника, 2 родитеља) ОШ „Југославија“ Бар, Црна Гора координатор Марина Андријевић Петровић.

Еколошки радови ученика ОШ“Бранко Миљковић“ Ниш, ученици 4/1 ментор–учитељица Сунчица Мишчевић.

*21.9.2019. Презентовање истраживања о свемиру ученика 7. и 8. разреда ученицима 3. и 4. разреда (Сунчев систем, помрачење, макете, огледи)

Ученици 7/4 и 8/1 кроз 3 радионице, представили су резултате својих научних истраживања о свемиру кроз презентације, макете и огледне активности. Један део презентовања одвијао се у дворишту школе, а други у кабинету. Теме: Сунчев систем, помрачење Сунца, Научни одговори на питања из „Кефалице“. (210 ученика, 4 учитељице, 1 наставник) ОШ „Иса Бајић“ Кула.

* 21. 09. 2019. Ератостенов експеримент мерење обима Земље, ученици математичке секције „Кефалица“, 24 ученика.

Ученици су истраживали живот и дело Ератостена; водитељ секције Снежана Тошовић је реализовала радионицу кроз коју је требало закључити како уз помоћ лењира, 2 троугла поставити „штап“ вертикално у односу на под и измерити дужину сенке штапа; дискусија: Шта је све потребно за извођење експеримента и да ли се може штап на другачији начин поставити нормално на под осим са два правоугла троугла; истраживање на тему како се све мислило да Земља изгледа. Координатор Снежана Тошовић, ОШ „Танаско Рајић“ Чачак.

*25.9.2019. “Кефалица“ на тему Свемир (видео-прилог)

Саставили смо питања о свемиру за малишане у ПУ „Бамби“ и позвали QTV да заједно забележимо њихове одговоре у „Мислиши“. (22 малишана, васпитачица, наставница, сниматељ, асистент) ОШ „Иса Бајић“ Кула, координатор Валентина Мујичић

*ОШ“Драгиша Луковић Шпанац“ Крагујевац - окупили смо колеге из различитих области (корелација, међупредметне компетенције), јачање етоса; Представа ученика, скајп час, квиз.

26.9.2019. На часу енглеског језика разговор путем Скајпа водили ученици 6. и 8. разреда ОШ „Стојан Живковић Столе“ из Трњана са професором из Бразила. Разговор договорила Марија Рашић проф.енглеског језика.

*28.9.2019. Научни одговори на питања из „Кефалице/Мислише“ (модели, макете, презентације)

Ученици 7/4 и 8/1 тражили су научне одговоре на питања о свемиру и презентовали их ученицима 1 – 4. разреда ОШ „Иса Бајић“ у Кули током

радне ненаставне суботе. Приказали су им презентације о Сунчевом систему, планетама, помрачењу Сунца и Месеца, практично им показали на моделима и макетама како све то изгледа и одговарали на њихова питања. (240 ученика, 6 наставника, 12 родитеља) координатор Валентина Мујичић

* 01.10.-07.10.2019. Месец у француској књижевности Чланови Клуба за УНЕСКО су се у оквиру секције упознали са поезијом која има за тему Месец. Пано је изложен у холу школе. Ученици 7. разреда, ментор Татјана Ћирић; учионица Ученици 5/3, ментори Јелена Томић и Соња Марјановић, ОШ "Војислав Вока Савић" Лазаревац.

2.10.2019. Тема: Месец на длану, ученици млађих разреда „Посматрање Месеца телескопом“ Ученици старијих разреда презентација „Месец капија до звезда". Ученици млађих разреда школска Изложба радова. Координатор Зилха Крлић ОШ "Стефан Немања" Нови Пазар.

*4.10.2019. Драматизација одломка из „Аутобиографије“ Б. Нушића – „Географија“ (снимак представе) Драматизовали смо одломак Нушићеве „Аутобиографије“ (Часови географије: смена дана и ноћи, помрачење Сунца, планете Сунчевог система) и снимили филмично-представу у коју смо укључили ученике са сметњама у развоју из МНРО „Плава птица“ из Куле и дечака са проблемима из спектра аутизма из 6. разреда. Дечак је на енглеском језику у улози Бранислава Нушића говорио прилагођени део текста, деца из „Плаве птице“ били су планете. (21 ученик, 1 наставник, 1 асистент) ОШ „Иса Бајић“ Кула, координатор Валентина Мујичић

*04.10.2019. Сарања две школе на заједничким часовима. Презентација посвећена 50 год. од слетања на Месец. Информације из области верске наставе „Стварање васељене“, физичке активности у којима су ангажовани и присутни родитељи „Елементи кружења око звезданих објеката“, изложба ученичких продуката настали у септембру у оквиру пројекта. Изложба ликовних радова ученика обе школе са конкурса „Моја кућа на Месецу“ ликовних радова на тему „Временска машина“ и еколошких креативних продуката – подстицај за развој предузетништва. ОШ „Јоца Милосављевић“ Багрдан, Јагодина координатор Драганка Димитријевић и ОШ „19.октобар“, координатор Снежана Вељковић.

05.10.2019. ОШ "Вукашин Радуновић" Беране, Република Црна Гора, учитељица Биљана Јоксимовић Кековић. Ученици I-1 су били вриједни и нацртали Мјесец и звијезде. Причали гђе се они крију дању и како замишљају изглед Мјесеца. Мали, али радознали, весели и вриједни.

ОШ "21. октобар" Крагујевац тема „Месец у песмама“ одељење 4/3 је имало драмски приказ песме "Месец и његова бака". Ученици 1/3 учитељице Јованка Игњатовић и Јелена Пантић организовале изложбу ликовних радова на тему "Моја кућа на Месецу".

*07.10.2019. Потрага за Месецом Угледни час географија - српски језик и књижевност Повезујући наставне садржаје из географије: Васиона и васионска тела те приповетку "Поход на Мјесец", Бранка Ћопића одржан је заједнички час. Осмишљен је као игра „потрага за Месецом“ у којој ученици

треба да пређу низ препрека тако што ће открити значења задатих реченица, примењујући стечена знања из ова два предмета и састављати делове текста у целину. Ученици раде у групама. Победничка група која је прва „стигла“ до Месеца, добила је слатку награду. ОШ "Војислав Вока Савић" Лазаревац, координатор Јелена Томић

ОШ "Милан Мијалковић" Јагодина У гимназији „Светозар Марковић“ Јагодина учешће у Ноћи истраживача у организацији НОУ Тима из Ћуприје. Ученици 4./1 разреда. Посматрање телескопом и израда семинарског рада Виктор Маринковић, Ментор - учитељица Снежана Марковић.

*07.10.2019. Квиз ученика 5. разреда; ментор Јелена Томић и Соња Марјановић <https://create.kahoot.it/details/pohod-na-mjesec/b321c874-0751-49e0-bb43-1d0a9587d641> Одељенске екипе броје 4 члана. Највише успеха имало је одељење 5/2. координатор Јелена Томић, ОШ "Војислав Вока Савић" Лазаревац.

*8.10.2019. Свемирска „журка“ и маскенбал за ученике млађих разреда. Ученици 1. и 2. разреда заједно са учитељицама и родитељима осмислили су „свемирске“ костиме за маскенбал-журку. Имали су свечани дефиле до сале у којој су се после тога опустили уз музику и свемирске послатице (месечиче, звездице и „чаробне напитке“). (164 ученика, 4 учитељице, 1 наставник, 12 родитеља) ОШ „Иса Бајић“ Кула, координатор Валентина Мујичић.

*15.9-8.10.2019. Литерарни конкурс (електронска књига литерарних радова). Ученици 6. разреда писали су на „свемирске“ теме, радови су прегледани и жири је прогласио 3 најуспешнија рада. (42 ученика, 4 наставника, 2 родитеља) ОШ „Иса Бајић“ Кула, координатор Валентина Мујичић.

*Едукативне радионице, Коришћење филма у настави, истраживачки рад ученика, истаживачки задаци, примена информационих комуникацијских метода у настави, коришћење интернета, групни рад, игра улога; Иновација се огледа у томе да су родитељи учествовали у раду школе на другачији начин од уобичајеног до сада, гостујући на часу одељењске заједнице. ОШ „Танаско Рајић“ Чачак, координатор Снежана Тошовић.

*15.9-8.10.2019. Ликовни конкурс (електронска књига ликовних радова). Ученици су сликали на тему „Свемир“, радови су представљени на изложби и у електронској књизи. Награђена су 3 најуспешнија рада 1-4. разреда и 3 у узрасту 5-8. разреда. (360 ученика, 4 учитељице, 2 наставника, 2 родитеља) ОШ „Иса Бајић“ Кула, Маскенбал „Маске –Свемир“ ученика 1-4. разреда. Визуелни приповедач под називом "Мали астронаут" Нил Армстронг из млађих дана, ОШ „21.октобар“ Крагујевац.

*08.10.2019. Kahoot квиз за учеснике. Ученици 7. и 8. разреда направили су питања за квизове за млађи и за старији узраст и поделили линкове за Kahoot. (8 ученика, 1 наставник) ОШ „Иса Бајић“ Кула.

ОШ“Свети Сава“ Суботинац ИО Мозгово ученици 2. 3. и 4. разреда учитељица Мирјана Цветковић Тема: Путовање кроз звездану маглу подстицај текст “Дечак и месец“.

*09.10.2019. Завршни сусрет са изложбом радова. На завршној приредби направили смо изложбу ликовних радова, прочитали смо најуспешније литерарне радове, говорили стихове о Сунцу и Месецу, уживали у најзанимљивијим одговорима из „Мислише“, чули научне одговоре и објашњења о Сунчевом систему, плесали смо „Срећни плес“, хор нам је певао „звездане“ песме, један тата засладио нам је „млечни пут“ чоколадицама „Milky Way“, сликали смо се и правили „селфије“ са Принцем Реоом-поклоном из „Raiffeisen“ банке, наградили смо све учеснике дипломама и захвалницама: ПУ „Бамби“, МНРО „Плава птица“, Дом за старе, „Raiffeisen“ банка, Музичка школа, родитељи, ученици ОШ „Иса Бајић“ из Куле, наставници. (136 учесника) ментор Валентина Мујичић.

ОШ“Јован Курсула“ Варварин Са јавног посматрања у Варварину – присутни мештани и ученици 2/2 Ментор – учитељица Снежана Јосић.

„Браво за АД „Еурека“ и Зорана Томића националног координатора за „World Space Week“ и Снежану Јосић која је договорила ово дивно дешавање!“ Браво за фантастичан одзив и планирање у оквиру пројекта "Сусрет светова 3"!“ коментар С. Вељковић.

* Коришћење дигиталних технологија у циљу сазнавања; израда модела Сунчевог система на основу научног из енциклопедија. На крилима маште одговорили смо на тему: „Ја, астронаут“ ОШ „Никодије Стојановић Татко“ Прокупље.

*15.09.-11.10.2019. Учениците за запозна со месечината нејзиното движење кога за прв пат е посетена. Уште колку пати од првата мисија. Изработките на еко активности беа посебно доживување за учениците. Еко активности: Нашите ученици са наши звезди. Еко активност: „Вселенска машина -ЕКО" IV-2 одд; Вредните ученици од I/ 4 одд. на часовите по ликовно образование изработија книга на тема „Мојата куќа на Месечината". Еко активност: Вселенска машина. Тема: "Нашата вселена " V / 5 одд. III/4 одд. „Вселената на дофат". Учениците работеа преку цртеж се изразија (Вселената на дофат) кои направија колаж за Месечината (Мојот дом на месечината). Изработија фамер Пат до Месечината, Сончев систем. Учениците од V/4 активно се вклучија во одбелезување на Светската недела на вселената. Одделение: П 6 „СЕКОЈ ИМА СВОЈА СВЕЗДА ЗА ИСПОЛНУВАЊЕ ЖЕЛБА“. Тим О.У. „Тодор Ангелевски“ Битола, Координатор Мирјана Кимева.

ОШ “21. октобар“ Крагујевац, еколошка радионица „Различити материјали и облици“ координатор Јованка Игњатовић.

*Ученици су имали прилику да се уживо упознају са инструментима који се користе у метеоролошкој станици у Куршумлији. Координатор Милан Чарапић

*Организована посета посматрању у астрономској станици Видојевица. <https://www.youtube.com/watch?v=VwpS1Kxq00E> - Месец кроз најсавременији телескоп у нашој земљи. Координатор Милан Чарапић, ОШ „Милоје Закић“ Куршумлија.

ОШ "Јован Поповић" Сусек ИО Баноштор, ученици комбинованих одељења I, II, III и IV разред Тема: „Месец- Капија ка звездама“ учитељице Ана Здравковић и Ђурђица Стојковић.

*Коришћење дигиталних технологија у циљу сазнавања; заједнички рад са родитељима кући – Коришћење посебног програма Stellarium on line и самостално истраживање. Координатор Љиљана Соколовић, ОШ „Никодије Стојановић Татко“ Прокупље.

*25.10.2019. год. Посета Астрономској опсерваторији на Звездари у Београду информације презентовао доцент Милан Стојановић – астроном. Координатор Драган Миловић ОШ „Вучић Величковић“ Међуречје.

*У различитим терминима је организовано заједничко гледање у оквиру пројектне групе Facebook. Видео материјали су били прилагођени актуелним догађањима. Најбројнији су били материјали које је НАСА поставила на свој You tube канал, али и прилагођен видео запис на платформи у оквиру под називом Watch. Ова платформа је почела са радом у 2019. години, тако да смо имали могућност заједничког гледања материјала, који је могао да се упуту и ученицима и родитељима и тако потстакне заједничко учење и унапређење свих.

4.3. Препоруке за даљи рад пројекта - избор послатих

Имали смо част и задовољство да учествујемо у овом међународном пројекту.

Заједнички онлајн сусрет учесника и можда онлајн представљање Астрономског друштва, актуелних астрономских појава и сл. Знам да је техника проблем, али колико је могуће. Време за реализацију пројекта је кратко, али разумем да смо везани за датум који је фиксан.

Одлично, хвала на прилици да учествујемо и сарађујемо! Било ми је задовољство! Наставимо овако и даље да сарађујемо. Свако искуство је значајно, а ово нам отвара нове перспективе о раду изван оквира редовне наставе. Радујемо се наставку ове сарадње и надамо се да ће нове идеје засенити садашње.

Укључени смо у пројекат, радићемо и даље.

Децу, што више анимирати на хеуристички рад којим се самостално закључује. Трудити се да часови буди често ван учионице, ван устаљених оквира у раду школе. Указати поверење ученицима у организацији рада ради јачања њиховог самопоуздања у своје способности и развијања вештина за живот, а не само за рад током школовања.

Мози да го продолжимо пројекат доколку сме во возност со едно заедничко дружење.

Треба да буде и једна заједничка активност или окупљање свих учесника може се издати е- публикација или штампано издање.

Учешће више наставника допринело би још успешнијој реализацији свих активности. Да наставимо следеће године у што већем броју и да имамо и предаваче о астрономији. Поновити активност посматрање телескопом, али увести и – дневно посматрање неба.

5. ОБЈАВЉЕНИ РАДОВИ

Документ рада пројекта „Сусрет светова 3“ припремљен је по правилима конкурса конференције СУРС-а (Савез учитеља Републике Србије)
Primary School Teacher’s Association of the Republic of Serbia

Резултати конкурса за примере добре учитељске праксе „Унапређивање наставне праксе кроз размену професионалних искустава“ показују да су послати радови процењени и признати и објављени.

Радови одабрани за Зборник:

1. Рад категорија: ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ
„Сусрет светова 3“ Снежана Вељковић ОШ «19. октобар» Маршић
2. Рад категорија: ПРОЈЕКТНА НАСТАВА
„Презентација пројектних активности у Д. Комарицама“
Снежана Вељковић, ОШ „19. октобар“ Маршић, Крагујевац
ТИМ: ОШ „Јоца Милосављевић“ Багрдан: Драганка Димитријевић,
Ивана Дреџун, Зорица Јанковић, Весна Јанковић, Ивана Матић, Славица Јовановић, Јасмина Милојевић, Јелена Радисављевић, Бојан Матић
ОШ „19. октобар“ Маршић Марија Јаковљевић

Београд 28. новембар 2020. год.

6. ЗАКЉУЧАК

Пројекат „Сусрет светова 3“ успешно по трећу годину за редом, подстиче позитивне енергије за истраживање и лак приступ новим информацијама и изненађењима. Сви циљеви су познати учесницима тако да све то утиче да се самостално формира и управља својим слободним временом чиме се употпуњују сазнања примерена сваком нивоу интелигенције.

Пројектне активности су реализоване и постављане одмах у групи за пројекат на Facebook. Фотографије су доказ да су при реализацији активности сви учили и напредовали својим темпом и са одушевљењем. Кажу да слика говори више од хиљаду речи. Фотографије су подстицале све учеснике да истражују и да покажу велики спектар различитих интересовања и праваца реализације. Униформисање је сведено на минимум. Слобода изражавања и креативности, огромна база величанственог напредовања су бисер овог пројекта.

Доступност самоангажовања омогућава да се активирају сви учесници да буду истраживачи и да своје импресије изражавају према својим афинитетима. Неограничавање треба перманентно подстицати како би се храбро ишло до неслућених граница. Каже се да небо нема границе. Све што је тајанствено, а видљиво делује на многе центре у мозгу. Богаћење вокабулара и креативно изражавање и учешће у литерарним конкурсима показује да је то иницијална каписла за нове нараштаје да што више читају литературу, да научне текстове проналазе и да науче да процењују и бирају квалитетне информације. Догађаји који су уследили од марта 2020. год. су показали да је правац коришћења нових технологија у настави неопходно. Увидели смо да није потребно имати много кабинета, већ да је довољно да се користе постојећи ресурси и сараднички рад са заинтересованима, па и укућанима. Ученике треба мотивисати да могу сами да напредују у многим различитим областима и да тако самостално квалитетно унапређују своје компетенције. У пракси смо имали укључивање многих „светова“ и њихово повезивање.

Дружење свих учесника пројекта без иједног инцидента је показатељ да је могуће да сви буду толерантни и позитивно расположени. Укључивање мањине – ромских ученика показује да је могућа сарадња и укључивање у образовно - васпитне токове без устручавања, без бојазни да ће бити мање активни или да ће бити маргинализовани.

Повезивање више генерација од предшколског узраста, преко ђачког узраста у основним школама, па до родитеља, али и бака, дека у дому за старе је било ефикасно и прихваћено са одушевљењем. Треба користити људске ресурсе и организовати што више активности са различитим темама и начинима сарадње.

Специфичност укључивања стручних лица и посете Астрономској опсерваторији на Звездари у Београду где је информације презентовао Милан Стојановић – астроном, јавно посматрање у локалној средини ангажовање АД „Еурека“ и националног координатора за Републику Србију Зорана Томића, или посета астрономској станици Видојевица и разговор са проф Миодрагом Секулићем, посматрање телескопом у школи у Новом Пазару и све побројане активности су од непроцењивог мотивационог значаја. Ништа мање није достојна ни било која реализована активност. Свакако је било прелепо организован рад у школи у Македонији и Црној Гори и заслужује сваку похвалу.

Многе иновације су као многе звезде, које су спремне за истраживање и освајање. Ово је добра основа за даљу сарадњу и развој оваквих активности у целој Републици Србији, али и у региону. Маркетинг овог пројекта је привукао пажњу осталих колегиница/колега који су са пажњом пратили цео пројекат. Уз овај рад је приложена и презентација која је део документације пројекта. Једино обједињавањем може да се стекне општа слика реализације пројекта „Сусрет светова 3“.

Сви учесници пројекта су добили захвалнице за учешће, за конкурсе на којима су освојили прва три места. Захвалнице школама и укљученим сарадницима су уручиле школе које су организовале сарадњу. Модел за захвалнице је био јединствен за цео пројекат.

Литература

Евидентиран је велики број интернет приступа информацијама:

<https://svemir.blog/>

<https://blogs.nasa.gov/>

<https://www.stem.org.uk/esero/ten-activities-world-space-week>

<https://www.ascreatives.com/space-week/>

<https://www.cpn.rs/naucni-klub/svetska-nedelja-svemira/>

<https://www.astronomija.org.rs/vreme/12572-srecna-vam-svetska-nedelja-svemira>

<http://www.kosmodrom.rs/svetska-nedelja-svemira-pridruzite-se-zvezdanoj-proslavi/>

<https://stellarium.org/>

<https://www.youtube.com/watch?v=Sw2xbzVigIU>

<https://www.youtube.com/watch?v=GrDqpaTd3Ns>

<https://www.worldspaceweek.org/>

<https://www.youtube.com/watch?v=VwpS1Kxq00E>

https://youtu.be/Cxv_kxq5vlg Solar System 3D Craft and Mini-Book

<https://www.youtube.com/watch?v=8VvfTY-tVzI&t=35s> Apollo 11 moon mission animated

<https://www.youtube.com/watch?v=S9HdPi9Ikhk&t=4243> Restored Apollo 11 Moonwalk

<https://youtu.be/INQlaTnN2cg>

<http://eserbia.org/sapeople/science/129-appolo%20-11-american-serbs-team>

<https://youtu.be/cm7T1EtI2XY>

Енциклопедије (Свемир, Планете, Сунчев систем) доступне појединцима

Читанка за 4. разред Српски језик – обавезни део имају сви издавачи у Републици

Србији само на различитим бројем страна:

„Мјесец и његова бака“ Б. Ћопић

„Месечева прича“ Григор Витез

„Од пашњака до научењака“ Михајло Пупин

„Прича о дечаку и месецу“ Бранко В. Радичевић

„Сунчев дар“ Милутин Миланковић

Енциклопедија „Преко 1000 питања и одговора“, Брајан Ворд

„Мали принц“ Антоан де Сент Егзипери (лектира, и одломак по избору)

Сопствена документација.

PROJECT “MEETING OF THE WORLDS 3”

School project “Meeting of the Worlds 3” in 2019 brought together twenty elementary schools working with the same goal. The schools that took part were from the Republic of Serbia, the Republic of North Macedonia and the Republic of Montenegro. This school project has an interdisciplinary, intercultural and international character. The popularization of scientific ideas and realization coming from areas which are not present in our schools are indicative of the need to promote them and encourage the participants to develop their interests and strengthen their competence. Astronomy and related sciences still draw attention with their achievements. Our project has entirely succeeded in all its goals and in promoting the international project “World Space Week” UN. Participants were organized to take part in various activities, and bringing all these activities together yielded a great number of creative products. It enabled a usage of available and needed materials. The outcomes were numerous and outstanding. On November the 28th in 2020 two examples of good practice were published on the Teacher’s Council organized by the SURS (Teachers’ Society of the Republic of Serbia) and the Faculty of Pedagogy Belgrade.

Key words: Promotion of Astronomy, interdisciplinary and intercultural contents, competencies development.